

HARANG

Szentlélek munkája a tanítványokban

ApCsel 3,1-4,22.

■ A keresztyén egyház hitének az alapja Jézus Krisztus feltámadása. Kérdés azonban, hogy hitünket milyen mértékben gerjesztette Szentlélek az evangélium prédikálása által, és megszilárdította-e azt az úrvacsora, mellyel minden ünnep alkalmával élhetünk?

Az első keresztyén gyülekezet a feltámadás hitéből élt, méghozzá jól, gazdagon, örvendezve és gyümölcsöző élettel. Az apostoli bizonyoságtételnek is mindig ez volt a központi tartalma: „Feltámadott az Úr!” Ezért kell egyházi életünknek mindig visszatérnie oda, ahol a feltámadott Krisztusban való hit ilyen hatalmas erővel jelent meg. Ennek a hitnek gerjesztője és erősítője Isten Szentlelke. Mindez a megjelölt bibliai részből is nyilvánvalóvá válik.

1. Jézus két tanítványa, Péter és János egy sánta koldust gyógyított meg a jeruzsálemi templom Ékes kapujában. A következmények mindenkit megleptek: a meggyógyult ember ujjongása, Istent szökdelve dicsérő magatartása megzavarta a templom csendjét, és nem utolsósorban a papok merev ízlését. A nép összecsdült, Péter pedig kihasználva a jó lehetőséget, beszéddel állt a nép elé. Beszéde nyílt, erőteljes, és mégis gyöngéd, szeretetteljes felhívás volt bűnbocsánatra és megtérésre. A templom felügyelői megharagudtak amiatt, hogy „ők a népet tanítják, és hirdetik a Jézusban a halálból való feltámadást”. Másnap a főtanács előtt vonták felelősségre a két tanítványt. Érthető azok nyugtalansága és háborgása, akik úgy gondolták, hogy nagypéntek nem csak a megfeszítettet, hanem minden követőjét némaságra ítélte – most, lám, mégis megjelenik kettő a tanítványok közül. Talán a felelősségre vonás, a fenyegetés és a megfélemlítés hatásos lesz...

folytatása a 2. oldalon

■ **Fazekas Zsolt**

Jézus mondja: „Ha szerettek engem, megtartjátok az én parancsolataimat, én pedig kérni fogom az Atyát, és másik Pártfogót ad nektek, hogy veletek legyen mindörökké: az igazság Lelkét, akit a világ nem kaphat meg, mert nem látja őt, nem is ismeri; ti azonban ismeritek őt, mert nálatok lakik, sőt bennetek lesz.”

(Jn 14, 15-17.)

Áldott pünkösödöt kívánunk gyülekezetünk minden tagjának!

Szentlélek munkája a tanítványokban

folytatás az 1. oldalról

A helyzet azonban még rosszabbra fordul: a két egyszerű ember olyan méltósággal és meggyőző erővel tesz bizonyosságot a názáreti Jézusról, „kit Isten feltámasztott halottaiból”, hogy még ezek a vén írástudók is meghökkennek: „Amikor látták, hogy milyen bátran beszél Péter és János, és felfogták, hogy ők írástudatlan és iskolázatlan emberek, elcsodálkoztak. Fel is ismerték őket, hogy Jézussal voltak.”

2. Mi volt ennek a csodálkozásnak az oka? Mi volt ennyire feltűnő Péteren és Jánoson? A szólásban való bátorságuk.

Pontosabban: mindenképpen kimondása nyíltan, bizalommal, szabadon, vagyis minden gátlás nélkül. Az ilyen szólás már önmagában is feltűnő. Hát még akkor, amikor két, ahogy az igéből hallottuk, írástudatlan és közönséges férfi szól így, nem akárhol, hanem egy félelmes tekintélyű főpapi testület előtt. Ami a szívükön, az a szájukon – amit hisznek, azt mondják.

A Jézushoz való tartozásunknak sokféle ismertető jele van. A szólásban való bátorság a szerényebb jelek közé tartozik. Lehet, hogy a lényegesebb tulajdonságokkal, mint például a szeretettel, a vállalt szolgálattal látható módon fejezzük ki a Jézussal való közösségünket. Nem lenne mégis fontos a mai egyháznak a szólásban való bátorság kérdésével is foglalkozni?

Húsvét tájkán különösen, de az év többi napján is természetes, hogy Jézus kereszthaláláról, feltámadásáról, a megszerzett bűnbocsánatról és váltságról teszünk bizonyosságot a gyülekezetben. Ehhez azonban ma nem kell különösebb bátorság. S talán éppen az elvárások és a szólás akadálytalansága miatt válik beszédünk tartalmatlanná és gyümölcstelenné. Ma azért nem köveznek meg minket, ha a 2000 évvel ezelőtti eseményeket újból és újból elmondjuk gyülekezeten, egyházon belül. Péter és János szava azonban kifelé hangzott, az akko-

ri világba, melyben a Krisztusról és feltámadásáról szóló beszéd aktuális egyházi, politikai, társadalmi kérdés volt. Két írástudatlan, egyszerű férfi szólalt meg akkor, amikor okosabb lett volna csak a főpapok vagy a császár szavára figyelni, amikor bölcs és diplomatikus hallgatásba burkolódzva elkerülhető lett volna az alvó oroszán ingerlése.

Ezen a ponton kell önmagunkra, egyházunk szolgálatára és szólásának minőségére tekintenünk. Van-e bátorságunk megszólalni akkor, amikor a világ nem csupán nem igényli, sőt, rossz néven is veszi, ha időszerű társadalmi, politikai kérdésekben kell véleményt nyilvánítanunk? Tudunk-e a feltámadott Úr tekintélyére hivatkozni, amikor kontinentális ügyek rendezésében nagyhatalmak felejtkeznek meg hívő emberek millióiról, a fejlődésben minden korban nélkülözhetetlen tényezőről, a keresztyén értékekről? Még súlyosabb a helyzet, ha maga az egyház inti tagjait csendes és mások iránt türelmes, sokszor jellegtelen és élettelen magatartásra.

Péterék pünkösöd után szóltak. Ők már tudták, hogy a Lélek, akit vettek, nem félelemnek, hanem erőnek, szeretetnek és józanságnak lelke. Mi miért feledkezünk meg arról, hogy a feltámadt és élő Úr nekünk is ezt a Lelket adta és adja? Merünk-e hivatkozni a halál fölötti és győzedelmes Krisztusra,

amikor a 21. századi ember életét saját kezében akarja tartani, amikor élet és halál kérdésében dönteni képes úrnak véli magát nőgyógyászati rendelőben és közép-keleti sziklás harctereken, amikor a keresztyénség létjogosultságát kérdőjelezi meg az éter hullámain keresztül vagy képviselői emelvényről? Hol az egyház bátor hangja a családi élet tiszta-

ságának, a házasság intézményének, az emberi méltóságnak a védelmében? Nehogy a szólás jogától is megfosszuk önmagunkat!

3. Péter és János bátran szólt. Ennek következménye pedig az volt, hogy megismerték őket, hogy Jézussal voltak. A Krisztus feltámadásáról halló keresztyén feladata ez: ismerjék meg rajtad, hogy vele voltál. Bár ennek érdekében nem is kell sokat tennünk. A li-

omnak nem feladata, hogy szép legyen és illatozzék. Ez annyira magától értetődő és belülről jövő, hogy nem is lehetne másként.

És nem csupán a szólásban való bátorságról van szó. Jézus Krisztussal közösségekben lenni az egész élet állandó megújulását és gazdag gyümölcsözését jelenti. Egész lényünkön és magatartásunkon meg kell látszania annak, hogy Jézussal vagyunk-e? Mert a feltámadt Krisztus olyan élő Urunk, aki igéjével szól és megszólít, Szentlelkével bátorít és vigasztal, akivel együtt lehetünk minden istentiszteleti közösségekben és imádságban, ünnepi és ünnep utáni életünkben.

■ Fazekas Zsolt

Pályázathirdetés

■ A Kolozsvár-Belvárosi Református Egyházközség Presbitériuma pályázatot hirdet a 2013. június

1-től megüresedő orgonista-énevezéri állásra. Szakképesítéssel rendelkezők jelentkezését várjuk. További információt a lelkészi hivatalból lehet kérni. Pályázati határidő 2013. május 25.

450 éves a Heidelbergi Káté

Mit használ neked a Heidelbergi Káté?

■ Négy éve Kálvin születésének, négy év múlva pedig Luther reformációjának ötszázadik évfordulója nyújt alkalmat arra, hogy a keresztyénség a 16. századi reformációt ünnepelje. A két évforduló között most itt van a református Heidelbergi Káté négyszázötvenedik születésnapja. Sokan attól féltek, hogy a „nagyok” között a kisebb testvér ünnepét senki sem fogja észre venni. Hál’ Istennek nem így történt. A Heidelbergi Kátét az egész református világ ünnepli, s az eseményre sokan mások is felfigyeltek. Nem csak együtt örülnek velünk, hanem komolyan érdeklődnek: mi lehet ebben a kátében, ha ennyire kiállta az idők próbáját.

1563 januárjában jelent meg a *Katekizmus, azaz keresztyéni tanítás* a Rajnai Választófejedelemség (Pfalz) fővárosában, német, majd latin nyelven. Hamarosan minden európai református egyházban elterjedt, ismertté vált, *Heidelbergi Káté* néven. A kolozsvári protestánsok büszkék lehetnek arra, hogy magyar nyelvterületen először itt nyomtatták ki (1565). Igaz, latin nyelven, lelkipásztorok, iskolamesterek, diákok használatára. De a magyar fordítások megjelenését követően (Huszár Dávid – Pápa 1577, Szárászi Ferenc – Debrecen 1604, Szenczi Molnár Albert – Herborn 1607) gyülekezeti használatban is hamar elterjedt. A szatmárnémeti zsinat (1646) óta a Második Helvét Hitvallással együtt a magyar református egyház hivatalos alapokmánya.

Három jellegzetesség

A Heidelbergi Káténak három sajátosságát emeljük ki.

1. Hagyományos református káté. Hagyományos, mert benne van mind az öt „tananyag”, amelyet minden keresztyén tankönyvnek tartalmaznia kell: Tízparancsolat,

Miatyánk, Hiszekegy, keresztelési tanítás és úrvacsorai tanítás. Református, mert ezt a tananyagot úgy rendezi el, hogy először mindig azt mondja el, mit tett Isten (megszabadított, teremtett, megszentelt), s csak az után, hogy mit kell tennie a keresztyén embernek (bűnét ismerni és megvallani, Isten igéjét tanulni, hálás szívvel jót cselekedni, imádkozni). A református embernek első az evangélium, a második a törvény.

2. A Biblia tanítását erőteljesen a Jézus Krisztus személyéhez kapcsolja. Már az első kérdés arról szól, hogy a hívő embernek

az nyújt biztonságot, onnan veszi bátorságát, hogy ő „Jézus Krisztus tulajdona”. Ez az egész heidelbergi Káté alaphangja. Olyan az első kérdés, mint egy zenemű nyitánya: minden, ami utána következik, a benne felcsendülő motívumokat bontja ki és részletezi. A káté a keresztyén ember Istenhitének kérdéseit, tételeit tartalmazza, de mindegyiknél hangsúlyozza: mi Istent az Úr Jézus Krisztuson keresztül ismerjük. Például: a teremtés nem pusztán a távoli, mindenható Atya-Isten műve, hanem azé az Istené, „aki Jézus Krisztusban nekem is istenem és Atyám” (26).

3. A hit kérdéseit nem elméletileg tárgyalja, hanem gyakorlatiasan. Hatszor ismétlődik a kátében a kérdés, hogy „mit használ neked”, ötször pedig arról kérdez, hogy „milyen vigasztalás” van a hit tételeiben. A hit mondatai nem száraz elméletet tükröznek. Mindegyik hittételnek konkrét jelentősége van életünkre, mindennapi viselkedésünkre. Erre a körülményre utaltunk a címmel: „mit használ neked – a Heidelbergi Káté”.

Hit és élet szoros összefüggése

A káténak két „születésnapja” van. Először 1563. január 19-én, amikor ezt a kis tankönyvet önmagában kinyomtatták. Másodszor 1563. november 15-én, amikor ugyanaz a káté az *istentiszteleti rendtartással* együtt jelent meg. Ebben a káté – akárcsak a káté alapján végzett konfirmáció – a keresztség és az úrvacsora között foglal helyet. Az *anyaszentegyházban*, az *édesanya* karjaiban megkeresztelt gyermekeket az egyetlen vigasztalásról szóló tanúságtétellel és ta-

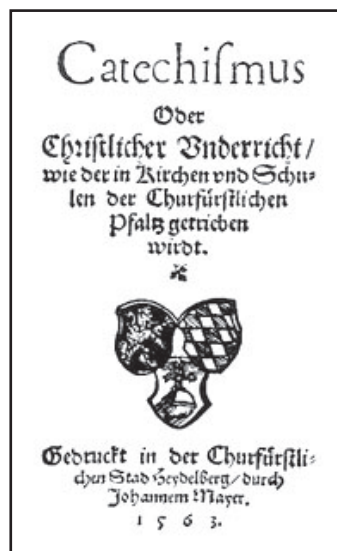
núságtételre nevelik addig, amíg ő a gyülekezetnek felnőtt, úrvacsorázó és felelős tagjává lesz.

Azért tekintik az istentiszteleti sorrendet a Heidelbergi Káté igazi szövegkörnyezetének, mert a szerzőket egyszerre foglalkoztatta a keresztyén tan és az egyházi élet megújítása. A kettő egységét, a tan és az élet egységes szemléletét híven tükrözi az 1563 novemberében megjelent templomi agenda.

A káté és az egyházi rend összetartozása *nem pusztán formai kapcsolatot*. A kátében összefoglalt bibliai tanítás áthatja az istentiszteleti rend minden részét. Prédikációnak, tanításnak, intelmeknek és imádságoknak egyaránt ki kell fejezniük a bűn – megváltás – hálaadás hármas taktusában lüktető evangéliumot. Sem az egységes tan, sem az egységes rend nem öncél. Mindkettőnek az a szándéka – olvassuk a novemberi kiadás előszavában – „hogy ezáltal mind a tanításban, mind a külső ceremóniákban Isten igéjének és akaratának igaz ismeretére” vezessék a hívőket.

folytatása a 4. oldalon

■ Juhász Tamás

Pünkösdi ünnepi istentiszteletek

Farkas utcai templom**Pünkösöd I. napja:**

- reggel 9: Fazekas Zsolt (úrvacsoraszentség)
- de. 11: Fazekas Zsolt (úrvacsoraszentség)
- du. 6: Máthé Szabolcs (úrvacsoraszentség)

Pünkösöd II. napja:

- de. 10: Máthé Szabolcs

- du. 6: Máthé Szabolcs

Pünkösöd III. napja:

- de. 10: Székely Szabolcs
- du. 6: Székely Szabolcs

Györgyfalvi úti templom**Pünkösöd I. napja:**

- de. 10: Máthé Szabolcs (úrvacsoraszentség)

Pünkösöd II. napja:

- de. 10: Fazekas Zsolt

Pünkösöd III. napja:

- de. 10: Máthé Szabolcs

Szent Kamill-otthon**Pünkösöd I. napja:**

- déli 12: Máthé Szabolcs (úrvacsoraszentség)

Mit használ neked a Heidelbergi Káté?

folytatás az 3. oldalról

Pfalzban a káté minden fajta istentiszteleten (vasárnap délelőtt, délután, hétköznapi) szóhoz jutott, egy, a mai gyülekezet számára elképzelhetetlen gyakoriságban, mint „Isten ígéretének és akaratának” hordozója. Ma is jól látjuk, hogy vannak istentiszteleti hitvallásként „felmondható” szakaszai, szinte az egész káté végigimádkozható. De a káté *sehol sem lép az ige helyére*. A Szentírásra épült, de nem szentírás. Ezért a rendtartás előírja minden istentiszteleten az ige hirdetését, a prédikációt. A katekizmus *az ige „alatt” összesereglett gyülekezetnek* épülésére akar szolgálni.

Tanítás és tanulás

„Nagy jó uram, higgye el nekem, az egyház sohasem állhat meg katekizmus nélkül. A káté olyan csíra, amely nemcsak megakadályozza, hogy a jó vetés kipusztuljon, hanem segíti annak növekedését, nemzedékről nemzedékre. Ezért ha azt akarja, hogy amit épít, maradandó legyen és ne omoljék össze, gondoskodik arról, hogy a gyermekeket jó katekizmus szerint

neveljék, amely egyszerűen és az ő gyermeki értelmükhöz szabva mutatja meg, hol dobog az igaz keresztyénség szíve. Az ilyen káté majd kétszeres hasznot hajt: tanulhat belőle minden ember, s akkor a prédikáció is mélyebben megfogja őket, ha pedig holmi beképzelt emberek hamis tudományt hirdetnének nekik, a káté segítségével különbséget fognak tenni igaz és hamis között.” Ezeket a sorokat Kálvin írta egyik főúri pártfogójának. A levél-idezet szemléletesen fejezi ki Kálvin – és református egyházunk – álláspontját a kátéról és az egyházi tanításról.

Ha az egyház az ige hirdetés szolgálatát mellett a gyermekek, ifjak és *felnőttek* tanítását is végzi, az ige hirdetés hatékonyabb lesz. Az a bizonyos „templom és iskola”, amelyet a múlt század közepe óta Reményik Sándor verse nyomán emlegetünk, s amely már a Heidelbergi Káté 103. feleletében is ott van, nem véletlenül áll, hátát egymásnak vetve, mai világunk zűrzavarában is, mint biztos tájékozódási pont. Az egyház tanító egyház, s ha erről lemondunk, megszegényedik ige hirdetésünk is.

Az egyház tanításának másik vetülete még vitatottabb. Sokan sajnálják „szegény” gyermekeket és ifjakat: miért kell – annyi más tanul-

nivaló mellett – még vallást is *tömn*i a fejükbe. A mai pedagógusok közül is sokan ellenzik a szövegek szerinti, figyelemre, hallásra, értelemre épülő tanulást és számonkérést. Azt mondják, elég, ha tanuláshoz való készséget és „kompetenciákat” alakítunk ki a gyermekekben. „Magolni” nem kell – mondják. (?) Ehhez az elégtelen megoldáshoz járul a mai, pusztán képek (sőt: mozgó képek!) közvetítette kultúránk sekélyessége. Aggódva figyeljük, hogy élmény és látvány kell a mai fiatalnak, nem betű és olvasás, még kevésbé vers- és szövegtanulás. Úgy vannak a mai fiatalok, mint ApCsel 17:12 szerint Pál apostol hallgatói: csak új divatoknak akarnak hódolni. Nem tanulni akarnak, tudatra és öntudatra emelő fáradtságos munkával, hanem csak azt akarják, hogy érdeklődésüket, vágyaikat, iskolába fektetett pénzüket valami olyan ellenszolgáltatással honorálják, ami őket szórakoztatja, elkápráztatja.

Ha az ige hirdetés hatástalan tanítás nélkül, akkor a keresztyén élet és általában az emberi élet is üres, öntudatlan marad az életre, s az élet forrásához Istenhez vezető alapok tanulása nélkül.

■ **Juhász Tamás**

Pünkösdi ünnepi legátusunk Máthé Szabolcs III. éves teológiai hallgató.
Fogadjuk szeretettel szolgálatait, és adományainkkal támogassuk tanulmányait.